Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Talousvaliokunta tiistai 08.06.2021 klo 12.15 / HE 97/2021 vp / Asiantuntijapyyntö

HE 97/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta

Lakia yritysten määräaikaisesta kustannustuesta ehdotetaan muutettavaksi siten, että kustannustukea voitaisiin myöntää yrityksille ajanjaksolta 1.3.2021-1.5.2021 sekä yrityksille, joiden alkuperäisen tukiohjelman mukainen 1,8 miljoonan euron tukikiintiö on täynnä. Lisäksi ehdotetaan lisättäväksi sulkemiskorvaus suurille ja keskisuurille yrityksille.

Ehdotukset perustuisivat osittain voimassa olevaan Euroopan komission päätökseen SA.56995 ja osittain Euroopan komission neuvottelumenettelyssä olevaan tilapäisten valtiontukipuitteiden 3.12 jakson mukaiseen tukiohjelmaan. Molempien päätösten mukaisilla tukiohjelmilla voidaan korvata kustannustukilain mukaan korvattavista kustannuksista pienillä yrityksillä 90 prosenttia.

Keskeiset huomiot

Suomen Yrittäjät on yllättynyt, että esityksessä kustannustuen neljänneksi hakukierrokseksi ei saadusta palautteesta huolimatta ehdoteta parannuksia. Esityksessä ei myöskään yhdenmukaisteta yritysten korvaustasoja aiemmin lakiin tuotujen ja hyväksyttyjen lisäysten mukaiseksi.

Suomen Yrittäjät ehdottaa, että Eduskunnan talousvaliokunta harkitsisi esittää pienten yritysten kustannustuen määräksi 85 prosenttia tukikauden korvattavista kuluista (tukikauden muut kulut + tukikauden palkkakulut). Mielestämme muutos olisi perusteltu ottaen huomioon pandemian pitkän keston ja sen, että tällöin korvaustaso vastaisi sitä tasoa, joka tapahtumatakuussa luvataan yrityksille korvata pandemiasta johtuvista menetyksistä.

Korvaustason nosto 85 prosenttiin on pienten yritysten osalta mahdollista riippumatta siitä, kumpaan Euroopan komission päätökseen (SA.56995 tai SA.XXX) tukiohjelma (kustannustuki) perustuu. Esitämme, että pienten yritysten kohdalla kustannustuen kaava olisi seuraava;

$$määrä = \left(\frac{normaalikauden\ liikevaihto - pandemiakauden\ liikevaihto}{normaalikauden\ liikevaihto} - \mathbf{0{,}15}\right) \times (tukikauden\ muut\ kulut + tukikauden\ palkkakulut)$$

Toinen merkittävä huolenaihe on uudet yritykset. Esitys rajaa tuen piiristä kategorisesti jo kaikki vuonna 2019 perustetut, asutuksella määrittelemättömille toimialoille kuuluvat yritykset. On kohtuutonta, että merkittävä osa uusista nopeasti kasvavista ja työllistävistä yrityksistä jää kustannustuen ulkopuolelle vain toimialaluokkansa vuoksi.

Esitämme harkittavaksi sitä, että tällaisille yritykselle voitaisiin toimialasta huolimatta myöntää kustannustukea, jos yrityksen liikevaihto on laskenut COVID-19-pandemiaan liittyvistä syistä. Tällöin liikevaihtovertailussa normaalikautena voisi toimia tammi-helmikuun 2020 tai vaihtoehtoisesti kesä-elokuun 2020 keskimääräinen liikevaihto.

Lisäksi muistutamme siitä, että silloin kun kustannustukea jaetaan SEUT-sopimuksen 107 artiklan 2 kohdan b alakohdan perusteella (Euroopan komission päätös SA.56995), toimialarajaus ei ole ollenkaan välttämätön. Euroopan komission päätökseen SA.56995 perustuvalla tuella voidaan korvata kaikille yrityksille vahingot, jotka ovat aiheutuneet suoraan koronaepidemiasta.

Toimialasta riippumatta kaikilla tukikelpoisilla yrityksillä tulisi olla yhtenäinen oikeus saada korvausta vahinkoihin, jotka ovat aiheutuneet suoraan koronaepidemiasta. Lisäksi erityisesti yksinyrittäjillä yritystoiminta voi olla monipuolista, perustua useammalle eri tulolähteelle, jolloin yksi toimiala ei kuvaa yrityksen toimintaa.

Kustannustuen perustuminen jatkossa kanteen eri perusteilla annettuun Euroopan komission päätökseen monimutkaistaa lainsäädännön kehittämistä, mutta se ei saisi olla esteenä rakentaa silta pandemian yli.

Mielestämme päätökseen SA.56995 perustuvassa tuessa (kustannustuki enintään 1,8 miljoonaan euroon) ehdotettu vaatimus 30 prosentin liikevaihdon laskusta on kohtuuttoman suuri. Ottaen huomioon pandemian pitkän keston ja sen vaikutukset pk-yrityksiin, pidämme perusteltuna sitä, että tuen saamiseksi edellytettävän liikevaihdon laskun määrä olisi 25 prosenttia.

Pandemia on vaikuttanut kaikenlaisiin yrityksiin, mutta pienten yritysten ja yksinyrittäjien tilanne on haastavin. Näiden yritysten kannalta on välttämätöntä, että 2 000 euron kustannuksia edellyttävä raja alennetaan 1 000 euroon. Yksinyrittäjät ovat sopeuttaneet toimintaansa kriisiin ja leikanneet

kustannuksia minimiin. Toiminnan sopeuttaminen on ollut kriisistä johtuva, pakollinen toimenpide, jolla turvataan yrityksen jatkuminen kriisin yli. Kustannusten sopeuttaminen ei voi johtaa siihen, että yritys jää sen vuoksi tuen ulkopuolelle.

Lisäksi huomautamme, että kustannustuen edellytyksenä olevien, arvonlisäveromenettelyyn perustuvien, erilaisten tuki- ja vertailukausien kohtelevan yrityksiä syrjivästi ilman, että siihen on mitään pandemiaan tai siitä johtuvien vahinkojen korvaamiseen liittyviä perusteita.

Tämän vuoksi esitämme, että laissa tulee olla muille, kuin Verohallinnolle kuukausittain arvonlisäverot ilmoittaville yrityksille mahdollisuus näin halutessaan ilmoittaa tuki- ja vertailukauden liikevaihdot seuraavasti:

yrityksen keskimääräinen kuukausikohtainen liikevaihto 1. päivän maaliskuuta 2021 ja 31. päivän toukokuuta 2021 välisenä aikana, nämä päivät mukaan lukien, yrityksen oman ilmoituksen mukaan;

yrityksen keskimääräinen kuukausikohtainen liikevaihto 1. maaliskuuta 2019 ja 31. toukokuuta 2019 välisenä aikana, nämä päivät mukaan lukien, yrityksen oman ilmoituksen mukaan.

Suomen Yrittäjät

Petri Malinen
ekonomisti